

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA červenec 2006

Pojďte si hrát na výstavu!

Velká výstava hraček uspořádaná Muzeem Jindřichohradecka byla počátkem června otevřena ve výstavním sále „Ve Svatojánské“. Záměrem autorů bylo představit reprezentativní kolekci historických i novodobých hraček především z jindřichohradeckého regionu. Základ výstavní kolekce daly hračky z muzejních sbírek, které jsou sany o sobě velmi četné a zároveň dostatečně reprezentativní. Muzejní exponáty doplnila díla současných jihočeských tvůrců hraček a zápůjčky ze soukromých zdrojů příznivců muzea.

Výstava byla rozdělena na sedm „zastavení“. Zastavení první seznamuje návštěvníky s historií hraček a s nejstaršími muzejními exponáty, především z poloviny 19. století. Druhé zastavení „Zahrádka andělíčků“ připomíná historii jindřichohradecké mateřské školy a prvních heren, ze kterých se část hraček dostala také do muzejních sbírek. Třetí oddíl představuje hračky pro „malé slečny“. K vidění jsou panenky, oblečky, kočárky, pokojíčky, nádobíčko a řada dalších potřeb nezbytných k dívčím hrám. Čtvrtá část je věnována „pánům klukům“ a jejich zábavě. Představeny jsou autíčka, traktůrky, motorky, letadélka, vozíčky, trakaře, vojáčky, stavebnice, různé typy her a dalších klukovských zábav. Pátý oddíl prezentuje pestrý svět zvířátek. Vedle tradičních dřevěných a plyšových zvířátek jsou to především různé typy houpaček koníků a mechanické hračky. Šesté zastavení patří loutkám a sedmé současným jihočeským tvůrcům Jiřímu Drhovskému z Týna nad Vltavou a Ludku Fialovi z J. Hradce.

Nedílnou součástí výstavy je velká herna, kde si mohou malí i velcí návštěvníci všechny atrakce vyzkoušet na vlastní kůži. Mohou si projít bludiště a najít si svá strašidýlka, vyzkoušet si své hmatové schopnosti a ti odvažnější si mohou zahrát v televizi. Nejmenší děti si mohou zařadit na pískovišti a v dřevěném domečku, u něhož je řada dřevěných vozidel a stavebnic k volnému použití. Další atrakcí jsou látkové boxovací pytle a polštáře, kde je místo nejenom pro odpočinek, ale také pro veselé dovádění. Svou přesnou ránu je možno si vyzkoušet při házení papírových míčků do tlamy velkého kocoura. Výtvarné schopnosti je možné využít při malování na různých typech malovacích ploch a vybarvování omalováněk.

Všichni zájemci o hračky, hraní a dobrou zábavu jsou srdečně zváni k návštěvě této unikátní výstavy, a to až do 30. prosince 2006.

Alexandra Zvonařová

Oltář sv. Anny

V letošní sezóně byla muzejní expozice „Sakrální umění“ v minoritském klášteře obohacena oltářem sv. Anny, který v posledních měsících zrestaurovala Zdenka Skořepová z J. Hradce.

Od doby svého vzniku se vždy nacházel v nejrůznějších prostorech kostela sv. Jana Křtitele. Podle Novákova Soupisu památek vydaného v roce 1901 se jedná o následníka původního středověkého oltáře sv. Anny poprvé doloženého kolem poloviny 14. století a nacházejícího se v kapli sv. Anny v boční lodi kostela. Poté byl tento středověký oltář vystaven právě v naší expozici. Podle zachovaných fotografií Bohdana Lišky z druhé poloviny 19. století se nacházel ve zmíněné boční lodi a následně v presbytáři Mikulášské kaple.

Jedná se o skříňový, svou kompozicí jednoduchý oltář, členěný architektonickými prvky - čtyřmi korintskými sloupy uprostřed a dvěma na horním nástavci. Všechny jsou zdobeny malbou napodobující mramor.

Nástavec oltáře je obohacen obrazem sv. Jáchyma se sv. Annou, Pannou Marií a svatou Trojicí, jež upozorňuje na zasvěcení oltáře. Nejdůležitější jeho částí je střed, ve kterém se nachází prostor pro sochu sv. Anny Samotřetí pocházející z 1. poloviny 15. století. Ta je nyní vystavena v muzejní expozici jindřichohradecké plastiky na Balbínově náměstí. Při umístění do zmíněného oltáře byla tato socha vyzdobena podle barokních ideálů. Nyní je však zrestaurovaná a je jí navracena původní středověká podoba. Dnes se tedy do tohoto oltáře nehodí a návštěvníci se zatím musí bohužel spokojit s oltářem bez svíce. Tento stav bude co nejdříve napraven.

Podobu oltáře dále ovlivňují profilované římsy a volně před oltářem stojící svatostánek. Oltář dominuje čemá barva oživená zlacenými řezanými ornamenty.

Dnešní stav oltáře je vcelku uspokojivý. Jeho jednotlivé části však jeví, že byl několikrát v průběhu staletí předěláván a upravován, proto se jeho datace na popisce pohybuje od roku 1683 až do 19. století.

Největší zajímavostí je malířská dekorativní výzdoba zadní strany. Podle ní lze usuzovat na skutečnost, že oltář mohl být pozorován z obou stran. Jsou zde vymalovány rostlinné ornamenty, uprostřed s nápisem „Maria“ a na vrcholku nástavce, ve „slunci“ nápis „IHS“. Nabízí se několik hypotéz vysvětlujících tuto výzdobu, avšak ani pro jednu není přímý důkaz. Je však jasné, že výzdoba zadních stran oltářů nebyla příliš běžná a musela být tedy plně funkční. Z těchto důvodů je také oltář v expozici umístěn tak, aby si návštěvník mohl prohlédnout jeho obě strany, což může být vnímáno jako instalační chyba, která však odráží původní funkci oltáře.

Expozice bude v dalších letech stále upravována a doplňována. Tento rok ji budete moci navštívit do 30. prosince.

Martin Vaněk

Archeologické toulky Jindřichohradeckem

Díl VII: Co odkryl výzkum na hrázi rybníku Svět v Třeboni?

Letos v červenci tomu budou dva roky, kdy naše muzeum provedlo záchranný archeologický výzkum na hrázi rybníku Svět v Třeboni. Podnětem byly terénní úpravy v souvislosti s vybudováním pomníku zdejšímu slavnému regentovi Jakubu Krčínovi z Jelčan a Sedlčan. Ač se jednalo pouze o krátkodobý výzkum, i přesto přinesl pro danou lokalitu neočekávaně zajímavé výsledky.

Významným datumem historie rybníku Svět je rok 1571, kdy Jakub Krčín získal od pana Viléma z Rožmberka souhlas k přípravě výstavby velkoplošného vodního díla. Jeho plánům ustoupilo nejen středověké Svinenské předměstí, ale také vznikající „Nové město“. Zrušeno bylo 23 usedlostí, kostelík sv. Alžběty a špitál. Překážky výstavbě kladl mokřinatý a často i bahnitý terén. Kvůli možnému zatopení města vybudoval hráze mimořádně široké i vysoké, které se sesedaly několik let. Právě díky všem těmto úskalím byl rybník nejprve pojmenován „Nevděk“ a později přejmenován na „Svět“. Napuštěn byl roku 1573. O důkladnosti práce regenta Krčina svědčí i ten fakt, že k protržení hrází rybníku došlo až roku 1890.

K archeologicky neočekávaně zajímavým nálezům došlo v prostoru proti hlavnímu kotvišti výletních lodí. Byla zde odebrána vrcholová část hráze v délce 10 metrů a v nejnižším místě o mocnosti 1 metru. Odtěžen byl převážně hlinitý terén, kdy náhodně došlo k poškození smetištní vstvy. Během následujícího záchranného výzkumu byl proveden záchranný výzkum a během kterého bylo získáno celkem 156 kusů fragmentů užitkové keramiky. Původní odpadní vstava měla latorovitý tvar dosahující maximální šířky 25 cm a délky 265 cm. Vrstva byla zachycena v úrovni 50 až 75 cm pod původním povrchem. Díky poměrně rozsáhlému poškození terénu stavební technikou se nám však nepodařilo prokázat, zda-li se nejednalo o zahloubenou odpadní jámku. Výplň kulturní vrstvy tvořila světle hnědá hlína obsahující pouze fragmenty keramiky promíchané s drobnými kameny. Jiné dobové artefakty zde nalezeny nebyly. Veškerá keramika je tenkostěnná, vytvářená na rychlo rotujícím hrnčířském kruhu se stopami po odřezávání stunou. Fragmenty nesou různě stupně odstínů šedé barvy, více jak polovina má leštěný povrch. Jednalo se o fragmenty z hrnců a hrnků, džbánů, dále mís a pohárů. Soubor homích okrajů nádob je zastoupen nepravým okružím. Výzdoba nádob byla nejčastěji vytvořená za pomoci radélka, v osmi případech měly na podhrdlí mělké žlábký. Většina materiálu však byla bez výzdoby. Nebyly objeveny fragmenty ze starších nádob ani keramika glazovaná. Znalezených artefaktů nebylo možné rekonstruovat žádnou původní nádobu.

Keramiku je možné datovat do průběhu 16. století. Zjištěný horizont datací odpovídá závěru existence Svinenského předměstí a zároveň období vzniku rybníku Svět. Smetištní vstava na hrázi však byla vybudována až s odstupem času. Stalo se tak nejspíše během navyšování hrází po její protržení v roce 1890, kdy se tento novověký materiál dostal na hráze ve formě navážky. I přesto lze celý soubor považovat za velmi zajímavý a z pohledu analýz artefaktů 16. století obsahově hodnotný.

Vladislav Burian

Zprávy:

Muzeum Jindřichohradecka je v měsíci červenci otevřeno denně vždy od 8.30 - 12.00 a 13.00 - 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je otevřena také denně od 10.00 - 12.00 a 13.00 - 16.00 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele** a komplex bývalého minoritského kláštera je otevřen denně vždy od 9.00 - 12.00 a 13.00 - 16.00 hodin.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka je otevřena v pondělí a ve středu od 12.30 - 15.30 hodin.

Muzeum Jindřichohradecka ve **čtvrtek 6. července** od 20 hodin pořádá v kostele sv. Jana Křtitele „**Sváteční koncert**“ **žesťového souboru Trumpet Tune**. Na programu zazní hudba starých mistrů (Händl, Bach, Purcell aj.) a hudební zajímavostí pro žesť. V rámci akce bude otevřen celý komplex minoritského kláštera. Občerstvení zajištěno. Vstupné 80 Kč.

Jindřichohradecké muzeum Vás zve na **cyklus koncertů žesťového souboru Trumpet Tune „Letní žesťová nocturna“**. Koncerty se **konají každý čtvrtek od 13. července do 24. srpna vždy od 20 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele. Na programu: hudba starých mistrů a hudební zajímavostí pro žesť. Během koncertů bude otevřen celý komplex minoritského kláštera. Vstupné 80 Kč.

Muzeum pořádá 2. ročník festivalu varhan a violoncella konaný pod záštitou starosty města Ing. Karla Matouška. „**Hudební nocturno**“ - **spojení klasické hudby a folkjazzovým žánrem se koná ve středu 12. července od 20 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele. Účinkují: Š. Štrupl (varhany), P. Nouzovský (violoncello). Vstupné 50 Kč.

Muzeum Vás zve na **cyklus koncertů barokní a renesanční hudby Orpheon Summer Academy**. Koncerty se v kostele sv. Jana Křtitele konají **15., 21. a 22. července od 19 hodin**. Vstupné 50 Kč.

Muzeum pořádá ve výstavní místnosti „13“ výstavu olejomalb a koláží jindřichohradeckého malíře **Vladimíra Noska** nazvanou „**Proměny**“. Výstava potrvá do 30. července 2006. V kapli sv. Víta je přístupna výstava Bedřicha Budila „**Obrazy Průřez tvorbou**“, která potrvá do 13. srpna.

Muzeum Vás zve na velkou výstavu hraček „**Kdo si hraje, nezlobí**“. Součástí je i **velká herna**, kde si děti hračky samy vyzkouší. Výstava ve výstavním sále „Ve Svatojánské“ potrvá do 30. prosince 2006.

Muzeum a Farní sbor Českobratrské církve evangelické v J. Hradci u příležitosti 100. výročí postavení evang. kostela a 85. výročí založení sboru v J. Hradci pořádají v konferenčním sále výstavu „**Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu**“. Výstava potrvá do 30. prosince 2006.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XV. 7/2006
Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal Registrační značka MK ČR 11673
Výkonný redaktor: Blanka Vaňková www.muzeumesnet.cz
Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám. 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec
Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax.: 384 361 576 E-mail: muzeum@esnet.cz